

Kainuun TE-toimisto

LAUSUNTO
KEHA/1333/2020

TEM
kirjaamo@tem.fi

5.3.2020

Kainuun TE-toimiston lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle työttömyysturva- ja vuorotteluvapaajärjestelmien toimeenpanon järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esityksen lähtökohtana on, että työttömyysturvan siirrolla yksinkertaistetaan asioiden käsittelyä, mutta tälle väitteelle emme löydä perusteluja, eikä myöskään mitkään aiemmat siirrot (esim. toimeentulotuki) tue tätä. Tämän hallituksen esityksen vaikutusten arviointi on puutteellista. Työttömyysturva kaipaa laajaa muutosta ja kehittämistä. Työttömyysturvaa on syytä kehittää kokonaisvaltaisesti ja erityisesti sen hakemista sekä käsittelyä tulee selkeyttää, työttömyysturvauudistus on kannatettava, kun se toteutetaan kokonaisvaltaisesti. Suunnitteilla oleva työttömyysturvan siirto ei ole kokonaisvaltaista kehittämistä vaan yksittäinen toimenpide, joka toteutuessaan hajauttaa vastuuta sekä tehtäviä työttömyysturvan osalta.

Työvoimapaalvelun tarjoamisen ja työttömyysturvajärjestelmän toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä seuraavasta palvelun ja kontrollin ristiriidasta ei päästä eroon tämän lakimuutosten myötä, koska kuitenkin moitittavan menettelyn käsittely jää TE-tstoon. Tehtävien hajauttaminen ei tuo merkittäviä hyötyjä toimenpiteiden tai asioiden käsittelyyn.

Työttömyysetuuden maksaja vastaa työttömyysetuusasioiden neuvonnasta ja tämä on huomioitava muutoksessa. Lisäksi on selvitettävä, että mitkä mahdollisuudet työnhakijalla on selvittää työttömyysetuuden maksajalle työttömyyttään, työssäoloaan, opiskeluaan ja yritystoimintaansa koskevia tietoja. Tässäkin pitää ottaa huomioon riittävä resurssointi huolimatta digitalisaatiosta, koska myös henkilökohtaisista palvelua tarvitaan (puhelin jne).

Muutoksen myötä tulee paljon tilanteita, joissa tulee päällekkäistä työtä tai paljon erikseen selvitettäviä asioita.

- Omaehtoisen opiskelun työttömyysetuudella etenemisen seuranta siirtyy maksajalle. Kuitenkin TE-tsto sopii työnhakijan kanssa opintojen etenemisen ilmoittamisesta maksajalle. Jos opinnot eivät etene suunnitellusti, niin maksaja ilmoittaa asiasta TE-tstolle. Tämä asioiden ilmoittaminen ja selvittäminen lakiesityksen mukaisesti tuo ylimääräistä työtä sekä viivästyttää asiakkaan tilanteen käsittelyaika.
- Vuorotteluvapaan myöntämisessä on maksajalla paljon tehtävää selvittää sijaisen kelpoisuus. Miten linjaukset näissä asioissa sovitaan?

- Lausuntojen ja selvityspyyntöjen keskittäminen yhteen TE-tstoon tai yksikköön. Lausuntoa ja selvityspyyntöä ei voi sama henkilö tehdä, näissä tilanteissa pitää jääviys huomioida. Tässä tulee asioiden ylimääräistä siirtoa edestakaisin, mikä on ylimääräistä aikaa asiakkaalle odottaa ratkaisua. Tämä lisäksi heikentää alueellista tuntemusta työttömyysturva-asioissa.
- HE:stä ei selviä kuinka käytännössä ilmoitetaan maksajalle palkkatuetun työn alkamisesta ja velvoitteista.

Lisäksi on huomioita seuraavat seikat:

- Valitustilanteissa maksaja ei pyydä asiasta lausuntoa TE-tstosta, missä asiasta tiedetään jotain, vaan ratkaisee asian itse. Hallituksen esityksestä ei selviä, että mihin tietoon maksaja ratkaisunsa perustaa, vai tekeekö maksaja kaikissa valitustilanteissa valittajan ilmoittamilla tiedoilla.
- Nykyisin työttömyysturva-asioita hoidetaan virkasuhteissa virkavastuulla, ja tämä tilanne heikkenee muutoksen myötä, koska päätöksiä ei tehdä virkasuhteessa.
- Mikäli TE-toimistoille jäävät tehtävät keskitetään valtakunnallisesti, mikä yhdenmukaistaa käsittelyaikoja. Uhkana on, että se käytännössä pidentää käsittelyaikoja. Samalla on uhkana, että TE-tsoista häviää työttömyysturva-asiantuntijuus, mitä käytännön työssä edelleen tarvitaan.

Kokonaisuudessaan tämän muutoksen myötä on olemassa huoli siitä, että asioiden käsittelyajat saattavat pidentyä kohtuuttomiksi, ja sillä on vaikutus suoraan asiakkaan tilanteeseen. Lisäksi muutoksen tuomat kustannuksia on vaikea arvioida, mutta oletettavaa on, kuten kaikissa muutoksissa, että kustannukset kasvavat. Muutoksen myötä on uhkana, että asiakkaiden yhdenvertainen kohtelu vaarantuu, koska työttömyysturva-asioiden käsittelijöiden määrä ja taustaorganisaatioiden määrä kasvavat.

Huomioitavaa on myös, että saman aikaan toteutetaan työllisyydenhoidon kuntakokeilut, jotka tuovat erityisesti työttömien työnhakijoiden tilanteeseen muutoksia. Monta päällekkäistä ja massiivista muutosta samaan aikaan vaikeuttaa muutoksien hallittua läpiviemistä ja laadukasta toteuttamista.

Tiina Veijola
johtaja
Kainuun TE-toimisto

Jarne Vidgren
asiantuntija
Kainuun TE-toimisto